

čuje i úmysl zákonodárce, stanovením zvláštní zkrácené lhůty promlčecí pokud možno nejdříve skončiti nejistý poměr nároků ze smlouvy dopravní. Kdyby byl náhled dovolatelův správným, reměla by ve mnoha případech jednorocní promlčecí lhůta významu, ježto by její pokračování po podobném vyřízení reklamace bylo vyloučeno, čímž by povstala úplná právní nejistota v podobných případech. Tomu zákonodárce zajisté nechtěl a mluví proto o vyřízení zamítajícím vůbec, aniž by je blíže určoval. Každé takové vyřízení reklamace, ať formelní, ať hmotné, má účinek, uvedený v zákoně.

Čís. 3532.

Železniční úředník nemá nároku na použití v činné službě, nýbrž jen na trvalost úřednického postavení.

Propuštění asistentky státních drah následkem sňatku.

Nadbytek železničního personálu jest »důležitým důvodem« k propuštění.

(Rozh. ze dne 26. února 1924, Rv I 1483/23.)

Žalobkyně byla před státním převratem manipulantkou a oficiantkou býv. rakouských státních drah, po převratu stala se asistentkou československých státních drah. V říjnu 1921 bylo jí dáno povolení ku sňatku, když byla prohlásila, že je srozuměna s tím, že její služební poměr v těch případech, v nichž dle náhledu ředitelství státních drah důležitý služební zájem rozvázání služebního poměru toho vyžaduje, může výpovědi býti rozvázán. Výnosem ze dne 11. února 1922 byla žalobkyně po tříměsíční výpovědi dnem 21. května 1922 ze služeb státních drah propuštěna a byla jí zastavena výplata služebních požitků. Žaloba, by bylo určeno, že výpověď nebyla dána žalobkyni právem, že její služební poměr trvá a že jí přísluší proti železničnímu eráru nárok na výslužné (odbytné), byla zamítnuta soudy všech tří stolic. Ne j v y š š í m s o u d e n í z těchto

d ů v o d ů:

Žalobkyně napadá rozsudek odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení dle Šu 503 čís. 4 c. ř. s., ale nelze jí úspěch přiznati. Zcela neprávem opírá nárok na prvním místě uplatňovaný, by byla ponechána v činné službě, o služební řád pro zaměstnance státních drah z roku 1898. Podle Šu 130, odstavec druhý, písm. e) tohoto řádu může býti úředník i proti své vůli dán do výslužby ze služebních důvodů. Jsou-li tu takové důvody, může posouditi jenom železniční správa; její rozhodnutí nelze přezkoumávati. V Šu 40 pod čís. 12 nezaručuje služební řád úředníku trvalé použití v činné službě, nýbrž pouze trvalost úřednického postavení podle Šu 130 a ostatních, v osmém oddílu obsažených před-

pisů, železniční správě zůstává vyhrazeno právo úředníka propustiti z činné služby, jest však povinna, platiti mu odpočivné. Podle služebního řádu mohla by se tedy žalobkyně, byvši železniční správou ze služebních důvodů propuštěna, domáhati pouze přiznání výslužného, nemůže však s úspěchem požadovati obnovení činného poměru. Služebního řádu z roku 1898 nemůže se však žalobkyně vůbec dovolávati. Tento služební řád zná jen jeden druh ženských zaměstnanců, totiž manipulantky, zařazuje je v Šu 2 mezi pomocné zřizence a určuje v Šu 138, že jejich služební poměr může býti kdykoliv zrušen po měsíční výpovědi. Předpisy Šu 40 o zaručených právech úředníků, podúředníků a sluhů nevztahují se na manipulantky. Služební skupina oficiantek byla zřízena teprve výnosem ministerstva železnic z 22. března 1908, čís. 8298. Tento výnos, jakož i výnosy, které dále budou uvedeny, jsou doplňkem služebního řádu a mají s ním stejnou platnost, neboť všechny byly vydány ministerstvem železnic na základě téhož Šu 19 organizačního statutu pro státní železniční správu ze dne 19. ledna 1896, čís. 16 ř. zák., jako služební řád z roku 1898. Výnos o oficiantkách činí podmínkou jich jmenování stav svobodný nebo vdovský, dle bodu 19. nastává zrušení služebního poměru, jestliže se oficiantka provdá. Výnosem ze 4. září 1914, čís. 28836/5 bylo důsledně a výslovně stanoveno, že oficiantky, které se provdají, mají býti pokládány za dobrovolně vystoupilé, takže ztrácejí dle Šu 137 služeb. ř. nárok na odpočivné. Žalobkyně byla z manipulantky, odkázané na měsíční výpověď, jmenována oficiantkou dne 17. ledna 1916 a to výslovně podle výnosu z 22. března 1908, tedy s podmínkou, že bude pokládána v případě provdání za dobrovolně vystoupnuvší. Výnos ze dne 21. dubna 1918, čís. 10507/4 setrvává na zásadě, že oficiantky musí býti svobodného nebo vdovského stavu, ale dovoluje, by byly i po sňatku ponechány ve službě za určitých podmínek. Nejdůležitější z nich jest udělení písemního svolení, by služební poměr byl zrušen tříměsíční výpovědí v případech, ve kterých toho bude dle náhledu ředitelství důležitý služební zájem vyžadovati. Výnos ten platí i pro žalobkyni, třeba tato byla jmenována v roce 1921 z oficiantky asistentem, neboť výnosem ze dne 10. ledna 1920, čís. 1110/I/3 byl výnos z roku 1918 ponechán v platnosti i pro oficiantky, zařazené do skupiny úřednické, a totéž ustanovil výnos ze dne 23. srpna 1921, uveřejněný pod čís. 85 úř. věstníku min. železnic, kterým byla skupina oficiantek vůbec zrušena a oficiantky byly zařaděny do skupiny úředníků stat. III a. Výtkou dovolacího spisu, že důvody odvolacího soudu nepatří pro žalobkyni, poněvadž se provdala již jako úřednice, jest proto bezpodstatná. Žalobkyně uznala závaznost citovaných předpisů pro sebe tím, že požádala za úřední povolení k sňatku a předložila předepsané písemné prohlášení z 15. října 1921, načež dekretem z 31. října 1921 obdržela povolení k sňatku pod podmínkou tříměsíční výpovědi služebního poměru, jak k ní žalobkyně udělila v prohlášení předem souhlas. Z vyličeného stavu věcí plyne, že tříměsíční výpověď, která byla žalobkyni k 1. květnu 1922 udělena, není v rozporu s předpisy služebního řádu, ani s ostatním obsahem služební smlouvy, že žalobkyně na-

opak předem s ní souhlasila a že následkem jejím jest úplné zrušení služebního poměru a nikoliv pouze poměru činného, takže žalobkyni nepřisluší nárok ani na výslužné ani na odbytné. Nelze popřít jistou nesrovnalost, která spočívá v tom, že úřednice, obdrževši povolení ke sňatku, setrvává ve skupině definitivních úředníků, ačkoliv její služební poměr může být zrušen tříměsíční výpovědí, ale nynější úprava tohoto poměru, označená ostatně v posledních výnosech ministerstva železnic jako prozatímní, nepřipouští jiného výkladu, než že se tříměsíční výpovědí zrušuje služební poměr úplně, dle oddílu IX. služebního řádu, tedy bez práva na výslužné neb odbytné. Lichá jest námitka, že prohlášení ze dne 15. října 1921 bylo vydáno v tísni duševní i hmotné, poněvadž žalobkyně by byla musila jinak voliti mezi sňatkem a službou, a že jest proto neplatné dle §u 879 obč. zák. Odepření prohlášení bylo by mělo dle předpisů nahoře uvedených za následek okamžité zrušení služebního poměru, neboť sňatek byl uzavřen dle předloženého osobního výkazu již 14. září 1921, prohlášení umožnilo však žalobkyni prozatím ještě další službu, takže nelze mluvit vůbec o tom, že bylo jí na škodu. Stejně bezpodstatná jest námitka, že nepřipouštění volného sňatku ženských železničních zaměstnanců přičítá se se stanoviska lidského a sociálního dobrým mravům, neboť citované výnosy ministerstva železnic byly vydány pod kontrolou a bez odporu veřejnosti a parlamentu. Jenom mimochodem se podotýká, že není v rozporu ani s ústavně zaručenou rovnoprávností muže a ženy, ani s požadavky slušnosti a spravedlnosti, jestliže veřejné podniky, nemohouce zaměstnat všechny ženy se hlásící, dávají přednost svobodným a vdovám před těmi, jež jsou zaopatřeny již sňatkem. Nelze konečně uznati za důvodnou ani výtku, že odvolací soud odepřel přezkoumávati, zda byl tu důležitý důvod k výpovědi, jak výnos z 21. dubna 1918 a prohlášení z 15. října 1921 vyžadují. Odvolací soud projevil sice názor, že posouzení důležitosti služebního zájmu na propuštění žalobkyně příslušelo výhradně železniční správě, přes to však přezkoumal tento zájem a uznal, že nesporná velká přespočetnost železničních zaměstnanců stačila ke zrušení služebního poměru žalobkyně. Proti tomu namítá dovolatelka pouze, že měly býti propuštěny napřed síly mladší, prozatímní a méně zapracované, ale ani citované výnosy ani výsledky sporu neposkytují dostatečné opory pro mínění, že zájem služby vyžadoval takový postup železniční správy. Zájem služební mohl vyžadovati také to, by propouštěny byly napřed síly, které se musily spokojiti s pouhou výpovědí, dále, by ponechány byly ve službě zaměstnankyně, u nichž pro jejich svobodný nebo vdovský stav lze průměrně očekávati větší oddanost službě než u žen provdaných. Dle výnosu ze dne 21. dubna 1918 a prohlášení ze dne 15. října 1921 jest posouzení důležitosti služebního zájmu na udělení tříměsíční výpovědi vyhrazeno úvaze železniční správy. Není již sporno, že velká přespočetnost železničních zaměstnanců byla důležitým služebním důvodem k propuštění části zaměstnanců; právo, určití ty, kdo propuštění býti mají, může býti dle povahy věci i dle zmíněné právě výhrady přiznáno pouze železniční správě.